

DCS-II jest zrewidowaną wersją testu DCS, znanego pod nazwą Diagnostyka Uszkodzeń Mózgu – DUM. Test DCS-II służy do badania zdolności do uczenia się i zapamiętywania materiału figuralnego. Pozwala ocenić możliwości osoby badanej w zakresie celowego zapamiętania określonej ilości informacji niewerbalnych, daje także możliwość opisu procesu uczenia się. Proces uczenia się jest oceniany na podstawie swobodnego odtwarzania zapamiętanych figur bezpośrednio po każdej prezentacji. Zapamiętywanie jest w tym wypadku funkcją przyswajania wielokrotnie prezentowanego materiału oraz odtwarzania go, po uprzednim zakodowaniu w magazynie pamięci.

PRACOWNIA TESTÓW
PSYCHOLOGICZNYCH
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
PSYCHOLOGICZNEGO

W obecnej wersji testu autorzy kładą nacisk na badanie procesów zapamiętywania i uczenia się, zrezygnowano natomiast z różnicowej diagnozy neuropsychologicznej. W związku z tym w polskiej adaptacji zmodyfikowano nazwę testu, tak aby odwoływała się do badanych przez test procesów, natomiast utrzymano oryginalny skrót DCS-II (w niemieckiej wersji oryginalnej wyłącznie z powodów historycznych nie zmieniono nazwy narzędzia, odwołującej się do diagnozowania uszkodzeń mózgu - Diagnosticum für Cerebralschädigung).

Materiał testowy składa się z dziewięciu kart z wydrukowanymi figurami, utworzonymi z pięciu linii oraz z zestawu pięciu patyczków, służących do swobodnego odtwarzania figur z pamięci. Każda figura prezentowana jest osobie badanej przez 10 sekund. Po obejrzeniu wszystkich figur zadaniem badanego jest odtworzenie ich z pamięci za pomocą patyczków w dowolnej kolejności. Procedurę tę powtarza się jeszcze pięciokrotnie lub do momentu poprawnego odtworzenia wszystkich figur przez osobę badaną.

Znacznym ułatwieniem dla diagnostów jest nowy arkusz oceny, na którym umieszczone są figury wzorcowe, pokazane „do góry nogami”, czyli tak, jak widzi je badający. Pozwala to na bieżąco oceniać odpowiedzi badanego.

Nowością w obecnej wersji jest możliwość oceny wykonania zadania, uwzględniająca zarówno ilość zapamiętanego materiału jak również szybkość zapamiętania wszystkich figur (liczbę przeprowadzonych serii). Warstwa interpretacyjna testu została poszerzona o dwa nowe wskaźniki: Wskaźnik Efektywności Ucznienia się oraz Wskaźnik Błędów. W przeciwieństwie do poprzednich wydań DCS całkowicie zrezygnowano z jakościowej oceny błędnych odtworzeń, ponieważ ich znaczenie diagnostyczne i użyteczność nie zostały wystarczająco potwierdzone.

Łącznie w DCS-II wyliczane są trzy rodzaje wskaźników:

- Wskaźniki prawidłowych odtworzeń (od Pkum1 do Pkum6) – są miarami zdolności uczenia się materiału niewerbalnego. Wartości tych wskaźników są skumulowanymi liczbami prawidłowych odtworzeń, obliczanymi oddzielnie dla każdej z sześciu serii testu.
- Wskaźnik Efektywności Uczenia się (WEU), który uwzględnia jednocześnie szybkość uczenia, jak również liczbę poprawnych i błędnych odtworzeń. Maksymalną wartość wskaźnika można uzyskać w przypadku poprawnego odtworzenia wszystkich figur już w pierwszej serii, minimalną – jeśli badany we wszystkich sześciu próbach popełnia wyłącznie błędy.
- Wskaźnik Błędów (WB) – Jest to odsetek figur ułożonych błędnie we wszystkich odtworzeniach. Jest miarą dysfunkcji/deficytów pamięci.

Analiza wszystkich trzech wskaźników daje diagnoście wiele dodatkowych informacji poza podstawowymi danymi o szybkości zapamiętywania i poprawności odtworzeń. Przykładowo: zestawienie wartości wyników przeliczonych od Pkum1 do Pkum6 pozwala zaobserwować dynamikę procesu uczenia się, zwraca też uwagę na możliwy spadek motywacji w trakcie testu lub zmęczenie badaniem. Interpretacja Wskaźnika Błędów łącznie z dwoma pozostałymi wskaźnikami może sugerować istnienie pewnych strategii uczenia się, przyjmowanych przez osobę badaną, polegających na przykład na odtwarzaniu, nawet błędnie, wszystkich figur, które zostały zapamiętane lub odwrotnie - odtwarzaniu tylko tych figur, których badani są całkowicie pewni, nie ryzykując popełnienia błędów.

Stosując Niewerbalny Test Uczenia się i Pamięci należy mieć na uwadze, że wykonanie testu wymaga odwołania się do zdolności motorycznych (rysowanie, układanie figur). Zatem interpretując wyniki, szczególnie słabe, należy upewnić się, czy obniżenie wykonania nie jest rezultatem trudności konstrukcyjnych, zaburzeń widzenia lub pamięci przestrzennej.

DCS-II został znormalizowany na reprezentatywnej próbie ogólnopolskiej zdrowych osób dorosłych w wieku od 20 do 79 lat. Normy zostały skonstruowane dla pięciu prób zróżnicowanych ze względu na wiek, który okazał się najsilniejszym czynnikiem wpływającym na wykonanie testu. Zastosowano dwie skale znormalizowane: centylową i stenową.

O trafności narzędzia świadczą dane zebrane w toku badań, między innymi: obniżanie się wyników wraz z wiekiem osób badanych, brak różnic międzypłciowych oraz istotne związki z innymi miarami badającymi pamięć, uwagę i funkcje wykonawcze, czyli procesy poznawcze biorące udział w procesie zapamiętywania i odtwarzania materiału.

Oprócz polskiej normalizacji podręcznik zawiera dodatkowe dane, pochodzące z badania następujących **grup klinicznych**:

- Osoby z ogniskowymi uszkodzeniami mózgu
- Osoby chore na depresję
- Osoby chore na schizofrenię
- Osoby z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi (MCI)
- Osoby z chorobą otępienną
- Osoby uzależnione od alkoholu

Wyniki badań prowadzonych na grupach klinicznych wykazały między innymi istotnie

słabsze wykonanie testu przez osoby z uszkodzeniami OUN, chore na depresję, chore na schizofrenię i z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi w porównaniu ze zdrowymi badanymi.

Zastosowanie: DCS-II można stosować zarówno w badaniu osób zdrowych, jak i pacjentów z różnymi schorzeniami w celu oceny zdolności zapamiętywania i uczenia się informacji figuralnych. Może być używany w diagnostyce kliniczno-neuropsychologicznej do oceny sprawności funkcji poznawczych. Zastosowany w trakcie monitorowania przebiegu terapii, może pomóc w diagnozie występowania zaburzeń poznawczych (trudności z koncentracją, uczeniem się i zapamiętywaniem), będących efektem działania leków lub wynikiem zmian towarzyszących postępowi choroby.

Test DCS-II znajduje też zastosowanie w diagnozie osób zdrowych wszędzie tam, gdzie istotne jest zbadanie zdolności zapamiętywania i uczenia się materiału figuralnego. Może mieć szerokie zastosowanie w badaniach nad uczeniem się i pamięcią gdyż pozwala dodatkowo na ocenę dynamiki uczenia się.

OSTATNI ETAP PRODUKCJI TESTU

DCS-II

**Niewerbalny Test
Uczenia się i Pamięci**

Narzędzie przeznaczone do oceny zdolności do zapamiętywania i uczenia się informacji niewerbalnych

 PRACOWNIA TESTÓW PSYCHOLOGICZNYCH
POLSKIEGO TOWARZYSTWA PSYCHOLOGICZNEGO